

Avsnitt 71: Språkutvecklande arbetssätt på fritidshem

INFORÖST: Vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan.

ERIKA: Hej och välkomna till Specialpedagogiska skolmyndighetens podd Lika värde. Som vanligt så spelar vi in det här samtalet på distans och det kan påverka ljudkvaliteten, så därför så vill jag berätta det så här i inledningen. I det här avsnittet så kommer vi att prata om fritidshemmet som också har ett viktigt uppdrag som verksamhet för barns lärande. Och vi kommer att ha med oss ett bra exempel på hur man kan arbeta enhetligt kring språkutveckling under hela skoldagen, oavsett om eleven är i klassrummet eller på sin fritidsverksamhet. Och jag som leder det här samtalet heter Erika Bergman, och jag jobbar som pressekreterare på Specialpedagogiska skolmyndigheten. Och med mig i samtalet har jag Anna Jabin, lärare i matematik och naturorienterande ämnen, och Elin Wahlborg, som är lärare i svenska och samhällsorienterande ämnen. Och ni jobbar båda två på skolan Prolympia i Gävle, och har drivit ett utvecklingsprojekt som har fokus just på att stärka språkutvecklingen under hela skoldagen. Och där har ni också då haft en del medel, ekonomiska medel från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Så i det här samtalet deltar även Monica Johansson Persson, som är rådgivare på

2022-04-13

Specialpedagogiska skolmyndigheten och som har varit ert bollplank och stöd under det här projektet. Så jag vill börja med att säga varmt välkomna hit till er.

ANNA: Tack så mycket.

ELIN: Tack så jättemycket.

ERIKA: Tack, tack. Och då tänker jag att jag vill börja med er, Anna och Elin, att ni får börja och berätta om skolan där ni arbetar. Så jag börjar med att skicka frågan till dig Anna så får du fylla på Elin om det är något ytterligare. Vad är det för skola och hur ser den ut?

ANNA: Ja, men vi jobbar på Prolympia i Gävle, och det är en friskola som har idrottsinriktning. Och vi har elever från förskoleklass upp till årskurs nio. Det som är lite speciellt med vår skola kanske från andra skolor, det är hur det ser ut organisatoriskt kring skola och fritids. Vi har tvåmentorssystem, där den ena mentorn gör 50 % i klass och 50 % i fritids, och den andra mentorn jobbar heltid i klass. Och det här upplägget gör att samarbetet mellan skola och fritids flyter naturligt, vi ser barnen hela dagen på det viset. När den ena personen då är i klass halva dagen, och sen går ut på fritids så följer man ju med barnen hela vägen. Vilket gör att vi som bara är i klass också kan glida på fritids och se samma elever på samma vis. Och det blir väldigt bra vi-och-dem-känsla av det. Vi sitter med i samma arbetslag också då, vi som jobbar på fritids och vi som jobbar i skola. Och med planeringar och så, diskussioner kring elever så blir det en väldig samsyn kring det hela, både i skolarbetet,

men också den sociala delen och på fritids och med föräldrar och sånt. Så vet vi alltid var vi pratar om för elever och för situationer. Vi har jättemycket gratis av det i ... ja, men olika elevärenden, men också i vår egen vardag.

ERIKA: Just det, så ni blir som en sammanhållen arbetsgrupp så, oavsett vad man har ...?

ANNA: Ja, precis. Vi har olika arbetslag, men vi har också samma arbetslag.

ERIKA: Och nu har ni då satsat på ett utvecklingsarbete som har fokus just på det här med språkutveckling. Kan ni berätta lite grann om bakgrunden till det, hur den här idén kom till och vad det var för utmaning i skolan eller vad man nu ska kalla det för som gjorde att det här behovet fanns?

ELIN: Vi hade lite funderingar hur det kunde bli lite struligt kring vissa av våra elever på eftermiddagarna, och varför det fungerade mycket bättre i klassrummet ofta. Och det vi tillsammans, hela arbetslaget då, kunde ringa in var att skoldagen ofta hade mer tydlig struktur, för det är lika hos alla i alla klassrum, starta och börja alla lektioner lika och så. Och den strukturen var inte lika uttalad på fritids. Det fanns en struktur hos personalen, men den var inte lika tydlig för barnen. Så vi stod då inför att vi på hösten också skulle ta emot en elev med en mycket större grad av språkstörning än vad vi hade mött tidigare på den här skolan. Och då kände vi också att vi inte hade tillräckligt mycket kunskap, och vi ville lyckas möta den här eleven också på bästa sätt. Så vi behövde skapa både tydligare struktur på skolan i övergången mellan skola och fritids,

öka strukturen på fritidshemmet, och göra det mer tillgängligt för elever med språkstörning eller andra funktionsnedsättningar. Sen ville vi också att det här skulle resultera i mer kunskap och förståelse om vad språkstörning är för någonting, och hur man kan optimera undervisning och hela verksamheten för att hela dagen ska vara en god språkutvecklande miljö.

ERIKA: Då vänder jag mig till dig Monica, jag tänker som rådgivare så var du den som då kom in i det här arbetet med projektet, vad var det ni såg när ni kom till skolan? För jag vet att du hade också med dig en kollega från rådgivningsenheten.

MONICA: Ja, precis. Ja, från början så blev skolan kontaktad av SPSM till det här projektet, och det var under läsåret 2020 till 2021. Och då ingick det att få ett proaktivt stöd som vi kallar det för, att vi skulle stötta skolan, eller de som blir projektledare då på skolan, utav oss som var rådgivare. Så vi kom inte till skolan fysiskt då pandemin härjade som värst, utan vi har haft digitala möten tillsammans hela tiden. Och vi började att få själva hela projektidén mer tydlig då genom att ha en dialog med Anna och Elin. Och från början handlade det mycket om att hjälp dem att få syn på vad de behövde tänka på i projektet. Till exempel hur de skulle bli mer tydlig i strukturen på fritids till exempel och göra den mer tillgänglig för elever med språkstörning eller annan funktionsnedsättning, precis som Elin sa. Ja, vi förde diskussioner kring mål och syfte och aktiviteter. Och i början kan jag säga att vi kä... började med att känna av och lyssna in hur långt de hade kommit i sina tankar och försökte fånga deras behov. Och skolan själv har drivit

själva projektet, och vi har stöttat dem i deras tankeprocess så att de har kommit vidare.

ERIKA: Just det, precis. Vad är det ni ... Jag tänker, nu ställer jag frågan till er alla tre, vad är det ni tänker är bra med det sättet att jobba? Just att jag tänker att skolan får ... Ja, men har en utvecklingsidé, kan söka pengar, men sen får man också då möjlighet att få det här stödet av någon som, i det här fallet jobbat på vår myndighet. Vad tycker ni att det ger för vinst? Om jag börjar med att fråga dig Anna, vad säger du?

ANNA: Det har varit jätteskönt att veta att det finns personer bakom en som kan hjälpa en på rätt väg när man står inför funderingar eller inte vet helt enkelt, håller vi på med rätt saker nu? Att det finns någon att vända sig till, och att det är samma personer också som är knutna till oss tycker jag har varit jätteskönt. Det har känts jättetryggt tycker jag. Att driva en sån här sak på egen hand ... Vi är inte några specialister, jag och Elin, på språkstörning, utan vi har lärt oss under tiden tillsammans med de som jobbar på skolan. Och då har det också varit superskönt att veta att det finns folk som kan det här att vända sig till.

ERIKA: Just det. Vad tänker du då Monica, som rådgivare då, som kommer till verksamheten, vad ser du att du har kunnat bidra med?

MONICA: Ja, vi har fungerat som stöttande då, och låta dem få våga stanna upp för reflektion och vid behov gå tillbaka och se vad de har gjort och vad de har skrivit till exempel i den här projektplanen. Där har vi varit stöttande. Och sen märkte vi

också att ju längre tiden gick så märkte vi att Anna och Elin tillsammans med sina kollegor, där även fritidspersonalen ingick, där fick de mer kunskap om språkstörning. Så att det vart ett väldigt sug på kunskap helt enkelt.

ERIKA: Just det, så det blev en sån utvecklingsresa också?

MONICA: Ja.

ERIKA: Men jag tänker om vi då ... Om ni får berätta lite mer konkret om ert arbete, Anna och Elin, vad är det ni på skolan har fokuserat på just för att den här ... det språkutvecklande arbetssättet ska genomsyra hela skoldagen, vad är det ni har gjort?

ELIN: Framför allt har det här projektet genomsyrat väldigt mycket ... och det [?? 0:09:45] är vår ledning väldigt bra på att se till, att vi har gjort det här tillsammans, verkligen. Det har varit våra resurser, vår speciallärare, rektorn och så all undervisande personal tillsammans här. Och eftersom vi arbetar just med de här delade tjänsterna så blir det verkligen all personal. Vi har en väldigt stark vi-känsla på skolan, och det är i kombination med att alla har varit med hela tiden och önskat vad vi vill ha ut av det här projektet redan innan det började. Så fick det sen ligga till grund för hur vi planerade upp det här med projektplan och vilka delar vi ville gå igenom, och vad vi ... ja, målet, vad vill vi ha ut av det här? Vad vill vi att det ska utmynna i? Till en början då så blev det mycket att ta till sig kunskap, vad språkstörning innebär. Och vilka typer det finns, vilka olika svårigheter det kan innebära för våra elever. Och hur vi kan arbeta för att underlätta och ge bästa förutsättningar för att

utvecklas alla till sin egen fulla potential. Och också vilka styrkor de här eleverna kan ha på olika sätt, och ringa in det. Sen att skapa en gemensam kunskapsbank, det är väl det som ... ja, en stor del av början handlade om. Och parallellt med det så gällde det att hela tiden med takt med att kunskapen ökade hos oss fundera på hur vi kunde använda den till att utveckla arbetet i praktiken. Hur vi skulle omsätta den teoretiska kunskapen till ett arbetssätt och i vår skolmiljö som skulle optimera den språkliga tillgängligheten. Vad är chanserna till kommunikation på lika villkor, som vårt arbete också fick heta, för alla våra elever, oavsett styrkor och svagheter skulle öka under hela dagarna.

ERIKA: Om ni skulle beskriva rent konkret då hur ni har gjort. Jag tänker med några exempel om så här har vi jobbat under lektionerna, och det har vi sen jobbat med under fritidstiden, på fritidsverksamheten på det här sättet. Så man kan se hur det har funnits i alla delar. Vad säger du Anna?

ANNA: Vi har jobbat jättemycket med att sänka vårt taltempo, att vi är medvetna om hur vi pratar, när vi pratar, vart vi står när vi pratar, hur vi använder vårt kroppsspråk. Vi har försökt bredda oss genom att inte bara prata helt enkelt, att inte bara använda talat språk, utan att öka det visuella stödet både i undervisningen och på raster och i matsalen och på fritids. Vi har försökt tydliggöra struktur över vem som jobbar var. I och med att vi har de här delade tjänsterna så kan det ibland bli lite luddigt tror jag för barnen, är det skola eller är det fritids? Är du inne, är du ute, vart är du, vem är du? Så vi har gjort en sån enkel sak som att vi har olika västar på

oss om det är skoldag eller fritids. På skoldagen har all personal som är ute gula västar, på fritids har all personal som är ute rosa västar. Det kan man tycka är en banal sak så där, men jag tror att det har underlättat faktiskt för strukturen, även för vårdnadshavare. Och det finns språkliga svårigheter hos vårdnadshavare också, och där har vi hört många som har sagt att ... ja, men det är tydligare nu. Vi delar fritidsplaneringen, det har vi gjort innan också, digitalt varje vecka. Men nu finns den också i en visuell form. Vi går igenom skoldagen med ... skoldagen, fritidsdagen ska jag säga, i skolan redan. Den finns också tydligt placerad för eleverna från skolgården så att de kan se vad kommer att hända på fritids måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, med visuellt stöd. Och den sitter så man kan gå och titta på den när som helst under dagen när man är ute, så man behöver inte gå in för att se den där. Det är tydligt vem som öppnar och stänger. Har du några mer bra exempel Elin?

ELIN:

Just det här med att öka tillgängligheten överlag är en annan sak, att vi har ... Det sitter nu visuella stöd uppe till de elever som ... En hel språkvägg dit det går barn ofta, både för att kommunicera, men de leker också charader med den där väggen. Så de har både använt den till att leka, men också för att kommunicera, kanske speciellt med de barn som har lite svårare med språket. Det har vi sett att det har blivit jätteuppskattat. Och att vi själva lär oss sakta med säkert fler och fler tecken som stöd. Så att det hjälper också. Och det finns ett väldigt stort intresse hos våra elever.

2022-04-13

ERIKA: Ja, hur ser ni att det har påverkat eleverna, det här sättet att jobba? Jag tänker när ni beskriver det här så det man får en känsla av, det är att det ni har gjort det är att ni verkligen har ... Ni har tydliggjort det som händer i fritidsverksamheten, att det blir en som röd tråd tänker jag, så, när jag lyssnar på det ni beskriver, att det är mycket det som är jobbet. Att göra den lika tydlig och strukturerad som skoldagen. Och att bara visa det så. men hur ser ni att det här har påverkat eleverna, och vad tycker ni att ni kan se för resultat av den här satsningen och den här arbetsinsatsen?

ANNA: Det vi kan se är att elever som troligtvis inte skulle ha kommunicerat med varandra utan hjälp av de här insatserna nu faktiskt gör det. Elin pratade om en stor vägg med bildstöd som vi har ute på skolgården. Och dit har många elever dragit av ren nyfikenhet. På den där väggen så sitter det vanligt förekommande ord som pulka och skridskor, och sandlåda och gunga, och såna saker. Det är som en aktivitetstavla kan man säga. Och vid den här tavlan har det skett jättemånga olika sorters kommunikation, precis som Elin beskrev, med charader och andra sorters lekar. Men vi har också sett att elever går dit och visar vad de menar när någon annan inte har förstått deras talade språk. Och det har varit jättespännande och kul att se. Vi var ganska fundersamma på om den här tavlan skulle ... ja, var det bara onödigt jobb, eller skulle den bara sitta där och regna ner ungefär. Men det är aktivitet kring den, och minsta lilla aktivitet kring den känns som en jättevinnning.

ERIKA: Just det. Så då är det någonting som också bidrar till samspel?

ANNA: Mm, precis, där kommunikationen verkligen blir på lika villkor. Vi tror att vår struktur över dagen som finns som visuellt stöd är ... Ja, det har medfört ett lugn hos eleverna. Det är några som ofta har tusen frågor om de här vanliga frågorna, vad, när, hur, med vem, hur länge, ja, hur ska det gå till? De frågorna tycker vi att de har lugnat ner sig. Och vi tror faktiskt också att det är ett större lugn hos oss vuxna nu när det här tydliga stödet finns, för vi vet var vi ska gå och titta. För det är inte lätt för undervisande lärare på förmiddagen att svara på frågor om fritids annars, om vi inte har suttit med i fritidsplaneringen. Och för de som jobbar på fritids så tror jag att även om de har vetat från början hur det ska vara och ungefär ... Man har ritat upp en plan i sitt huvud lite grann, så är det tydligt nu, så här blir det. Och det är skönt även för dem. Så det har blivit två flugor i en smäll. Eller tre flugor kanske för eftersom vårdnadshavare också har den här väldigt tydligt nu.

ERIKA: Finns det någonting under den här utvecklingsresan som ni nu har beskrivit som ni tycker, men, det här gick ju ... Det här var lätt, det här kände vi att det var enkelt att komma framåt och göra det som vi ville göra?

ELIN: Vi skulle nog säga det att vi är väldigt överens om att vår ledning har varit helt fantastisk. Och det är de allt som oftast. Och det har också bidragit att när vi har fått tid till det här, då har också viljan hos alla i hela personalgruppen verkligen varit stor till att göra det här projektet tillsammans. För att alla har känt att det har varit prioriterat redan uppförifrån. Och sen har vi verkligen gjort det tillsammans och sett det här behovet som kom lite tydligare

när vi tog emot eleven, som jag pratade om innan, som hade en lite större språkstörning än vad vi tidigare hade mött. Då såg vi så tydliga direkta resultat som lockar till ... När man ser en vinning, då blir det ännu mer motiverande att göra något sånt här stort som ... För det här har krävt mycket av all personal. Att läsa in sig, att göra, att förändra sig. Och vara medveten hela tiden. Jag menar, det är inte alltid så självklart och lätt i någon yrkesgrupp. Men alla har verkligen gått in fullt och helt i det här projektet och gör nu också allt för att det ska leva vidare på skolan.

ERIKA: Är det någonting som ni tyckte var svårare än ni trodde, och som ni tänkte att ja, men det där kanske vi skulle ha gjort annorlunda?

ANNA: Det är ganska svårt att mäta de här resultaten. Och det kan jag inte säga att vi skulle göra annorlunda, men jag tänker så här i efterhand att de resultat vi tycker oss kunna se är en vinning i sig. Som personalgruppen till exempel, att de har varit så taggade på att fortsätta och gå vidare och lära sig mer. Även om vi inte då hade kommit till vårt slutmål så hade det i alla fall varit en jättevinning i att alla vill lära sig mer.

ERIKA: Just det.

ELIN: Den enda väl så här tanken vad vi skulle ha gjort annorlunda, det hade kanske varit att vi hade tagit med en ännu större del av vår personalgrupp i det här, mellanstadiet också. Och det har även rektorn varit inne på. Nu hade de ett annat projekt på gång just då, så att det var inte tidsmässigt möjligt. Men skulle man ha gjort det igen och

utan ett annat projekt samtidigt, då hade vi gjort det ännu mer, så hade de sluppit få andrahandsinformation så att säga, och i stället varit med lika delaktiga. För de är precis lika inkludera i hela verksamheten annars, vi är verkligen en enhet som jobbar tillsammans. Men just det här fick vi dela upp oss lite i.

R :. Så det hade varit bra att ha med också mellanstadiet, för nu är det lågstadiet som har haft fokus?

ELIN: Ja, absolut, det hade det varit. Och hade det inte stått en pandemi i vägen så hade vi säkert kanske bjudit in och gärna velat haft hit en skollogoped till exempel som kunde ha gjort lite workshops och grejer med oss. Nu är det jag och Anna som har slagit våra hjärnor och stretat och diskuterat med Monica och hennes kollega, och tycker att vi har fått till det jättebra. Men det hade varit spännande och givande med personer utifrån också.

ERIKA: Just det. Det kan bli nästa steg kanske.

ELIN: Ja, precis.

ERIKA: Utifrån det som Anna och Elin nu berättar, Monica, och det som du har sett i mötet också med många andra verksamheter och skolor som du möter som rådgivare, vad tänker du att man kan lära av det som man har gjort i den här verksamheten som vi har fått kika in i nu, och ta med sig?

MONICA: Ja, jag tänker att skolor och fritidshem behöver arbeta tillsammans precis som Elin och Anna säger. Och en stor fördel är att rektor också inkluderar fritidshemspersonalen,

för det är inte alltid självklart. Så det tänker vi många gånger, att just fritidspersonalen blir lite bortglömd. Men här är det lite andra förutsättningar, och det är fantastiskt när man kan samarbeta för att det blir en bra kunskap. Och man kan säga att man korsbefruktar varandras verksamheter genom att man har ett kollegialt samarbete, för det är ett tillsammansarbete tänker jag. Och sen har de också haft medvind med en rektor som har gett förutsättningar till all personal att vara delaktiga i den här utvecklingen av verksamheten. Och med förutsättningar så menar jag att rektor gav dem tid, precis som de har nämnt. Och att kunna individuellt läsa litteratur eller se på film för att ha någonting att ha dialog kring och diskutera vid gemensamma träffar. Och sen också tror jag att det har varit en väldigt fördel genom att rektor har varit tydlig med fokus på det här området, så att ... Mellanstadieklasserna, de hade ett annat projekt, men det här var fokus på det här projektet. Och att man inte har en massa andra projekt vid sidan om, tror jag också har varit en framgång just på den här skolan.

ERIKA: Att man har kraft in i ...?

MONICA: Ja.

ELIN: Där tror jag också att Monica har helt rätt, just det här att det har prioriterats, och att ett projekt måste få ta sin tid. Att det är inte implementerat efter ett år egentligen utan det här måste få fortsätta, och då måste det få fortsatt tid till att drivas. Och vi har haft tur som har fått stöd i år också, och driver nu måluppfyllelse på lika villkor. Och det gör att vi nu kan driva vidare och ta vid där skolterminen tog slut i våras, och driver vidare allt det vi såg som fungerade

jättebra då, men också kan vidareutveckla våra arbetssätt. Och det är fortfarande lika lätt att driva vår personal, eller oss personal framåt i det här. För att alla ser den här vinningen hos både våra språksvaga elever, men att inga anpassningar egentligen missgynnar någon elev. Så det här att vi får se våra elever lyckas och få mer kommunikation. Det är det vi brinner för, vi lärare här. Och ... ja, lärarna och all resurspersonal, alla brinner lika mycket för det.

I :. Just det. För jag tänker också på det Monica, vad tänker du om det som man ser i det här arbetssättet då, att det blir den här samsynen, lärare, fritidspersonal, och hur man jobbar för hela skoldagen. Om man nu tänker sig elever som av olika anledningar har svårt i ... med lärandet, och kämpigt. Vad gör det för skillnad tänker du? Vad är din erfarenhet?

R :. Jo, jag tänker så här att om det är så att man stöter på elever som har en funktionsnedsättning och man märker att, nej, men oj, hur ska jag kunna ta mig an det här? Och jag vet ingenting, om man tycker att man blir osäker när man inte vet riktigt hur man ska bemöta ... eller vilket förhållningssätt man ska ha, så handlar det mycket om att få kunskap tänker jag. För ju mer kunskap man har om en funktionsnedsättning, och i det här fallet var det språkstörning, men det kan lika gärna handla om autism eller ADHD som också är väldigt vanligt, så ... Jag tänker på att har man kunskap kring en funktionsnedsättning, då blir man också säkrare och tryggare med bemötandet, och vilket förhållningssätt man ska ha när man möter just de här eleverna tänker jag.

- ERIKA: Och då gäller det också ... jag tänker då, menar du, för ...
Man måste tänka på samma sätt när det handlar om de som arbetar på fritids, de som tar emot eleverna där?
- MONICA: Absolut, det är samma barn som går både på skolan och på fritids. Jag menar, det blir inte något annorlunda där. För ibland kan det vara så att det fungerar precis som i början när vi pratade, så berättade Anna att det kunde vara så att det fungerade väldigt bra i skolan för att det var väldigt strukturerat, men lite sämre på fritids. Det kan även vara tvärtom. Så att då kan man undra, vad beror det på? Att det fungerar till exempel i matsalen på fritids, till exempel när man äter mellis eller något, men kanske inte alls på skoltid. Så att då kan man också undra, vad beror det på då? Ja.
- ERIKA: Att lära av varandra då, att man delar med sig av de här goda arbetssätten och det man har kanske upptäckt är bra sätt att jobba och fungera?
- MONICA: Ja, precis.
- ERIKA: Om man nu ... Jag tänker de som kanske lyssnar på det här samtalet och blir inspirerade och tänker, jo, men vi har faktiskt en bra utvecklingsidé, eller vi skulle vilja ha hjälp att komma vidare och så vidare. På vilket sätt kan vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten ge stöd då Monica? Vad kan man vända sig till oss med, och vad är det vi möter upp med?
- MONICA: Ja, det finns jättemånga olika saker man kan få stöd i. Man kan få stöd i form av en specialpedagogisk rådgivning i till exempel att utveckla arbetssätt eller tydliggöra lärmiljöer till exempel på fritids eller så. Och då behöver man ha en ...

ja, vad ska man säga, att det blir att man gör en ansökan. Och det skickas in till olika kontor. Och vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten är placerade i många olika orter, så utifrån vart man sitter och så, så kan man få stöd. Och sen finns det också möjlighet att söka statsbidrag förstås, precis som i det här fallet, för att stärka eller utveckla miljön för just eleverna som har en funktionsnedsättning på ert fritidshem tänker jag. Och sen så finns det möjlighet också att gå in på vår hemsida som heter spsm.se, där kan man gå in på en tjänst som heter fråga en rådgivare. Och där kan man som personal skriva eller ringa och ställa egna frågor. Och sen finns det naturligtvis en nätbaserad kurs som återkommer varje termin för fritidspedagoger och fritidslärare, som är verksamma då på fritidshemmet. Och kursen heter Att skapa en tillgänglig lärmiljö på fritidshem. Och den kursen, den bygger på, till stor del, av ett kollegialt lärande. Och där får ... Alla som är med där får möjlighet till erfarenhetsutbyte. [hör inte 0:29:49] kurser.

ERIKA: Så det finns många olika vägar egentligen, och till både stöd men också mer kunskap, tänker jag att du har beskrivit nu precis.

MONICA: Ja, precis.

ERIKA: Och ingenting kostar heller pengar förstås.

MONICA: Nej.

ERIKA: Jättebra. Men hör ni, jag vill verkligen tacka er för det här jätteintressanta samtalet. Det var väldigt spännande att få ta del av det här arbetet som ni har gjort tycker jag, på er skola

i Gävle. Så stort tack Anna Jabin och Elin Wahlborg för att ni var med och delade med er av de här erfarenheterna som ni har fått från det här projektarbetet ... eller, det här arbetet i projektet om språkutvecklande arbetssätt där ni har tagit med både skolverksamhet och fritids på den här utvecklingsresan. Och sen vill jag också tacka dig Monica Johansson Persson, rådgivare på SPSM. Och till dig som har lyssnat och vill veta mer så har du fått en jättebra beskrivning här av Monica om vad man kan hitta på vår webbplats, som då har adressen www.spsm.se. Där finns både information och forskning om fritidshem och gott om tillfällen också till fortbildning. Så ta och surfa in där så tror jag nog du kommer kunna hitta en hel del. Och där kan man också hitta våra andra poddavsnitt som tar upp olika frågor för dig som vill fördjupa dig lite till i hur man kan jobba på ett bra sätt för elever som av olika anledningar har behov av stöd. Så med de orden säger vi tack och hej.

ANNA: Tack så mycket.

ELIN: Tack så mycket.

MONICA: Tack, tack.

INFORÖST: Tack för att du lyssnat på Specialpedagogiska skolmyndighetens podd. Fler avsnitt kan du hitta på vår webbplats och där poddar finns. Om du vill veta mer om oss och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats, spsm.se. Följ oss även på Facebook, Twitter och Instagram.